

เขตอำนาจศาลเหนือการละเมิดเครื่องหมายการค้าในอินเทอร์เน็ต

Jurisdiction over Trademark Infringement in Cyberspace

ธีรศักดิ์ กองสมบัติ¹

Teerasak Kongsombut¹

บทคัดย่อ

ในสถานการณ์ปัจจุบันการละเมิดเครื่องหมายการค้าในอินเทอร์เน็ตเป็นอีกปัญหาหนึ่งที่นับวันจะพบการละเมิดเพิ่มมากขึ้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่ศึกษาว่ารูปแบบของการละเมิดดังกล่าวเป็นอย่างไร ศึกษา ทฤษฎีและพื้นที่ที่ก่อให้เกิดการละเมิด ตลอดจนศึกษาถึงเขตอำนาจศาลต่างประเทศ ทั้งนี้เพื่อจะได้ทำความเข้าใจว่าประเทศที่พัฒนาทางด้านอินเทอร์เน็ตได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการใช้เขตอำนาจศาลของประเทศตนเองอย่างไร จากการศึกษาถึงปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้เสนอแนวทางในการตีความหลักมูลคดีเกิดกับการกระทำความผิดฐานละเมิดเครื่องหมายการค้า เพื่อให้ศาลไทยมีเขตอำนาจครอบคลุมไปถึงจำเลยที่ไม่ได้มีถิ่นที่อยู่ภายในรัฐและเป็นการกระทำละเมิดที่ไม่ได้ปรากฏว่ามูลคดีได้เกิดภายในท้องที่ของศาลนั้น โดยการนำหลักเกณฑ์ของการขยายเขตอำนาจศาลของประเทศสหรัฐอเมริกามาใช้ กล่าวคือเป็นไปตามหลักของการติดต่อเกี่ยวข้องกันเป็นอย่างน้อย (minimum contact) ทั้งนี้การนำหลักเกณฑ์ข้างต้นมาปรับใช้กับระบบกฎหมายไทยอาจไม่มีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการแก้กฎหมายแต่อย่างใด

คำสำคัญ: การละเมิดเครื่องหมายการค้า, เขตอำนาจศาล, อินเทอร์เน็ต

ABSTRACT

Trademark infringement over the internet is increasing. Thus, the researcher aims to investigate the characteristics of the infringements, explore the relevant theories, area of conducts, and jurisdiction of foreign countries in which the regulations of cyberspace infringement is set. This research tends to create a clearer understanding from the modeled countries which possess advanced internet technology, in terms of jurisdiction enforcement. The research findings support that the principle of subject matter interpretation of the infringements should be proposed. To obtain the jurisdiction of a Thai court over a defendant who is not a resident,

¹ อาจารย์ประจำ,คณะวิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
Lecturer, Faculty of College of Politics and Governance

yet commits an action which has no matters presence in the state, a Thai Court can adopt the principle of jurisdiction extension by referring to the minimum contact. Nevertheless, adopting the minimum contact principle has no requirement of law amendment though the interpretation of subject matter should be reviewed as per the relationship of the nature of the activities in cyberspace.

Keywords: trademark infringement, jurisdiction, internet

บทนำ

อินเทอร์เน็ตเป็นเครือข่ายของคอมพิวเตอร์ระบบต่างๆ ที่เชื่อมโยงกันทำให้การติดต่อสื่อสารต่างๆ ทำได้อย่างรวดเร็ว มีการนำเทคโนโลยีประเภทนี้ไปใช้ประโยชน์อย่างมากมาอย่างกว้างขวางได้เกิดปัญหาของการใช้งานบนโลกของอินเทอร์เน็ต ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อสื่อสาร การแสดงความคิดเห็น หรือการใช้งานทางด้านความบันเทิงต่างๆ ซึ่งหากผู้ใช้งานได้ใช้โดยเคารพสิทธิของบุคคลอื่น อาทิ เช่น บุคคลที่เป็นเจ้าของผลงาน เช่นนี้แล้วการละเมิดเครื่องหมายการค้า ก็คงจะไม่เกิดขึ้น แต่เนื่องจากสภาพการใช้งานตามที่เราได้ทราบกันแล้วว่าบุคคลอื่นจะไม่อาจทราบได้ว่าบุคคลที่ตนได้ติดต่อด้วยเป็นบุคคลใด ทำให้การเคารพสิทธิของผู้อื่นถูกลดทอนลงไปด้วย ซึ่งในสถานการณ์ปัจจุบันการละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าในอินเทอร์เน็ตนับวันก็ยิ่งพบเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ โดยสังเกตได้จากปริมาณคดีที่เข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาล

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของอินเทอร์เน็ตและการละเมิดเครื่องหมายการค้าในอินเทอร์เน็ตว่ามีรูปแบบ ทฤษฎีหรือแนวความคิด และพื้นที่อันก่อให้เกิดการละเมิดอย่างไร
2. เพื่อศึกษาและทำความเข้าใจถึงเขตอำนาจของศาลต่างประเทศเกี่ยวกับการกำหนด

หลักเกณฑ์ในการใช้เขตอำนาจศาลเหนือการละเมิดเครื่องหมายการค้า

3. เพื่อวิเคราะห์ถึงเขตอำนาจศาลไทยเหนือการละเมิดเครื่องหมายการค้าในอินเทอร์เน็ตว่าประเทศไทยใช้หลักการใด และสมควรอย่างไรหรือไม่หากใช้หลักเกณฑ์ตามกฎหมายต่างประเทศ

วิธีการศึกษา

การศึกษานี้ใช้วิธีวิจัยเอกสาร (documentary research) โดยอาศัยการรวบรวมข้อมูลจากหนังสือกฎหมายทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ งานวิจัย บทความ คำพิพากษาศาลฎีกา และข้อมูลจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต แล้วนำความรู้ที่ได้มาทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบในประเด็นต่างๆ

ผลการศึกษา

การละเมิดเครื่องหมายการค้าในอินเทอร์เน็ตนั้น ผู้วิจัยได้หยิบยกตัวอย่างและข้อกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกามาพิจารณาเนื่องจากประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศแรกที่นำระบบอินเทอร์เน็ตเข้ามาใช้และเป็นผู้วางระบบการจดชื่อโดเมนทั้งหมดของประเทศต่างๆ ทั่วโลก โดยที่ปัญหาส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาที่มีลักษณะของการที่มีผู้ขอยื่นจดทะเบียนชื่อโดเมน โดยผู้ขอจดชื่อโดเมนนั้นไม่ได้มีความเกี่ยวข้องทางด้านนิติสัมพันธ์กับเครื่องหมายการค้าแต่อย่างใด แล้วผู้ขอ

จดนั้นนำชื่อบุคคล เครื่องหมายการค้า ชื่อทางการค้าที่มีชื่อเสียงที่ตนได้จดทะเบียนไว้แล้วนั้นมาจำหน่ายให้เจ้าของชื่อบุคคล เครื่องหมายการค้าที่แท้จริงในราคาสูงเพื่อทำกำไร (Cybersquatting) หรืออาจจะเป็นปัญหาที่มีผู้ยื่นขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะที่ทำให้เกิดความเป็นไปได้ที่จะทำให้เกิดความสับสน (Likelihood of confusion) กับเครื่องหมายการค้าที่ได้จดทะเบียนไว้แล้ว ส่วนกรณีที่เกิดการละเมิดเครื่องหมายการค้าในอินเทอร์เน็ตนั้นจะเป็นกรณีที่เป็นปัญหาทางเทคนิค อาทิ เช่น Linking และ Framing, Meta tagging และ Spamming (Ferrara, et al., 2001)

ต่อมาผู้วิจัยได้กล่าวถึงเขตอำนาจศาลเหนือการละเมิดเครื่องหมายการค้าในอินเทอร์เน็ตตามกฎหมายต่างประเทศ ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกประเทศที่ประสบปัญหาและต่างระบบกฎหมายกันเพื่อวิเคราะห์ในการปรับใช้ให้เข้ากับระบบกฎหมายไทย โดยประเทศที่เลือกได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศเยอรมนี ประเทศฝรั่งเศส สหภาพยุโรป และประเทศสิงคโปร์ ซึ่งสาเหตุที่เลือกประเทศดังกล่าวเนื่องจากความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี และกฎหมายในเรื่องที่ทำการวิจัยมีความรู้ความเหมาะสมแก่การศึกษาและเปรียบเทียบ ซึ่งจะอธิบายโดยย่อตามลำดับดังนี้

(1) ประเทศสหรัฐอเมริกา

ศาลของประเทศสหรัฐอเมริกาจึงได้คิดค้นหลักของการขยายเขตอำนาจศาล (Long Arm Jurisdiction) เพื่อที่จะให้อำนาจแก่ศาลในการใช้เขตอำนาจศาลเหนือบุคคลแก่จำเลยผู้มิได้มีถิ่นที่อยู่ในรัฐและมีธุรกิจหลักอยู่นอกรัฐ โดยมูลคดีที่เกิดขึ้นมิได้ปรากฏสถานที่แห่งการกระทำภายในรัฐนั้น และจะต้องปรากฏข้อเท็จจริงตามหลัก "มีการติดต่อเกี่ยวข้องกันเป็นอย่างน้อย" (minimum contact) ซึ่งหลักดังกล่าวยังต้องพิจารณาได้ด้วยว่า

1) จำเลยมีเจตนาที่จะทำให้เกิดตนมีส่วนร่วมในการทำธุรกิจของรัฐนั้นๆ หรือไม่

2) ด้วยเจตนาข้างต้น ยังผลให้จำเลยได้รับผลประโยชน์ในรัฐนั้นหรือไม่

3) ข้อมูลของจำเลยบนเว็บไซต์เป็นข้อมูลที่ไม่ต้องการติดต่อหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลกับบุคคลใดผ่านทางอินเทอร์เน็ตหรือไม่ (Passive Website)

อย่างไรก็ดี หลักการดังกล่าว ศาลของประเทศสหรัฐอเมริกาต้องดำเนินการภายใต้หลักความชอบด้วยกฎหมาย (Due Process Clause) เพื่อให้การดำเนินการนั้นเป็นธรรมและเคารพความยุติธรรมอย่างเคร่งครัด

(2) ประเทศเยอรมนี

โดยทั่วไปแล้วเขตอำนาจศาลตามกฎหมายของประเทศเยอรมันจะมีอำนาจพิจารณาคดีตามหลักมูลคดีเกิด โดยสถานที่ที่มูลคดีเกิดคือสถานที่ซึ่งเป็นเหตุแห่งการโต้แย้งสิทธินั้น กล่าวคือหากเป็นกรณีละเมิด ก็จะเป็นสถานที่ที่เกิดการละเมิดขึ้นหรือมีความเสียหายเกิดขึ้น และแม้ผู้กระทำการอันเป็นการละเมิดจะไม่ได้กระทำภายในประเทศก็อาจถือว่าเป็นการกระทำในประเทศได้ถ้าผลแห่งการกระทำนั้นได้เกิดหรือควรจะเกิดขึ้นได้ในประเทศเยอรมัน นอกจากนี้เขตอำนาจศาลมูลคดีเกิดยังรวมถึงเขตอำนาจศาลเหนืออาณาเขตด้วย อันเป็นการกำหนดจากสถานที่ที่จำเลยอาศัยอยู่ โดยหากเป็นบุคคลธรรมดา ก็จะพิจารณาจากภูมิลำเนาหรือหากเป็นนิติบุคคลก็จะพิจารณาจากสถานที่ที่ได้จดทะเบียน

หากเป็นการกระทำละเมิดที่เกิดขึ้นในอินเทอร์เน็ตนั้น ศาลของประเทศเยอรมันจะยึดหลักสถานที่ที่ก่อให้เกิดผล กล่าวคือ ศาลของประเทศเยอรมันจะมีเขตอำนาจก็ต่อเมื่อผลของการกระทำละเมิดได้เกิดหรือควรจะเกิดในประเทศเยอรมันถึงแม้ว่าจะเป็นการกระทำที่เกิดนอกประเทศเยอรมันก็ตาม

(3) ประเทศฝรั่งเศส

หลักเกณฑ์ที่ปรากฏในประมวลกฎหมายแพ่งฝรั่งเศสเกี่ยวกับการมีอำนาจทั่วไปในการ

พิจารณาของศาลอยู่ในมาตรา 14² และ 15³ โดยมาตรา 14 เป็นมาตราที่อนุญาตให้โจทก์สัญชาติฝรั่งเศสสามารถฟ้องคนต่างด้าวในประเทศฝรั่งเศสได้สำหรับทุกมูลหนี้ที่ได้ทำกับคนต่างด้าวไม่ว่าจะได้ทำสัญญากันที่ใดก็ตาม ส่วนมาตรา 15 นั้นพิจารณาได้ว่าเป็นมาตราที่จำเลยสัญชาติฝรั่งเศสอาจถูกฟ้องร้องดำเนินคดีในประเทศฝรั่งเศส ทั้งนี้โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติของโจทก์อันเป็นไปตามหลักสัญชาติของคู่ความ ส่วนอีกหลักเกณฑ์หนึ่งที่ใช้ในการกำหนดเขตอำนาจศาลคือหลักอำนาจเหนืออาณาเขตซึ่งพิจารณาจากสถานที่ที่การกระทำเกิดขึ้นนี้ต้องเป็นสถานที่ที่มีการติดต่อทางกฎหมายอย่างสม่ำเสมอในภูมิลำเนาของคู่ความที่จะมีการฟ้องร้องดำเนินคดี

ในคดีที่เกี่ยวข้องกับอินเทอร์เน็ต ศาลฝรั่งเศสจะพิจารณาว่าตนเองมีเขตอำนาจศาลก็ต่อเมื่อการบริการทางอินเทอร์เน็ตสามารถเข้าถึงได้ในเขตดินแดนของฝรั่งเศส (UEJF et Licra cl Yahoo! Inc. et Yahoo France, TGI Paris, Référé, 2000. อ้างใน Cairns & McKeon, 1995) และความเสียหายนั้นก็ต้องเกิดในฝรั่งเศส

(4) สหภาพยุโรป

การรวมตัวกันเป็นสหภาพยุโรปทำให้เกิดความร่วมมือและข้อตกลงต่างๆ ตามมา รวมถึงข้อกฎหมายในด้านต่างๆ บางเรื่อง จึงมีความจำเป็นในการกำหนดหลักเกณฑ์ในการยอมรับและบังคับคำพิพากษาของศาลขึ้น ตามข้อตกลงที่เรียกกันว่าอนุสัญญาบรัสเซลส์ (Brussels Convention) โดยมีการแบ่งเขตอำนาจศาลออกเป็นเขตอำนาจศาลทั่วไปและเขตอำนาจศาลพิเศษ ซึ่งเขตอำนาจศาลทั่วไปนี้จะไปไปตามมาตรา 2 โดยหากจำเลยมีภูมิลำเนาในรัฐที่เป็นประเทศสมาชิกของอนุสัญญานี้แล้ว ก็ถือเป็นพยานหลักฐานที่เพียงพอแล้วที่จะถูกฟ้องร้องดำเนินคดีในศาลของรัฐที่จำเลยมีภูมิลำเนา สำหรับในส่วนของการรับผิดชอบของอนุสัญญานี้จะปฏิเสธอย่างชัดเจนสำหรับหลักเกณฑ์ทั่วไปที่เกี่ยวกับการยินยอมให้โจทก์ฟ้องร้อง

ดำเนินคดียังศาลภายในรัฐที่โจทก์มีสัญชาติหรือมีภูมิลำเนา

ส่วนในบางกรณีของการฟ้องร้องดำเนินคดีนั้น อาจยินยอมให้กระทำแก่ศาลแห่งรัฐที่เป็นประเทศสมาชิกยิ่งกว่าศาลแห่งรัฐที่เป็นภูมิลำเนาของจำเลย โดยความยินยอมเช่นนี้ก่อให้เกิด "เขตอำนาจศาลพิเศษ" อันกำหนดไว้ในมาตรา 5 ซึ่งศาลที่จะมีเขตอำนาจนี้คือศาลอันเป็นท้องที่ที่มีการละเมิดเกิดขึ้นหรือเป็นท้องที่ที่เหตุการณ์อันเป็นผลของความเสียหายนั้นเกิดขึ้นซึ่งนำมากำหนดเป็นเขตอำนาจศาลในการดำเนินคดีในอินเทอร์เน็ตด้วย

(5) ประเทศสิงคโปร์

เขตอำนาจศาลทั่วไปของประเทศสิงคโปร์ได้แบ่งประเภทของเขตอำนาจศาลอันประกอบด้วยอำนาจศาลเหนืออาณาเขตและเขตอำนาจศาลเหนืออาณาเขตในกรณีพิเศษ โดยศาลของประเทศสิงคโปร์จะมีอำนาจศาลเหนืออาณาเขตเมื่อจำเลยได้มีการปรากฏตัวอยู่ในประเทศสิงคโปร์หรือเมื่อตัวจำเลยนั้นยอมรับข้อตกลงระหว่างโจทก์ในการใช้เขตอำนาจศาลของประเทศสิงคโปร์ (Civil Aeronautics Administration v Singapore Airlines, 2004) และยินยอมในการดำเนินการส่งหมายภายในประเทศ ส่วนกรณีของเขตอำนาจศาลเหนืออาณาเขตกรณีพิเศษจะเป็นกรณีที่ใช้เขตอำนาจศาลในกรณีแรกหาความสัมพันธ์ใดๆ ไม่ได้แล้ว ศาลจะพิจารณาคดีที่เกิดขึ้นว่ามีการติดต่อเกี่ยวข้องกันโดยเฉพาะได้ถูกก่อตั้งขึ้นระหว่างข้อเท็จจริงในคดีและประเทศสิงคโปร์หรือไม่ ซึ่งในคดีโดยส่วนใหญ่แล้วจะมีความเกี่ยวข้องในการเชื่อมโยงกันได้ระหว่างข้อเท็จจริงในคดี บทบัญญัติตามกฎหมาย มูลคดีอันก่อให้เกิดข้อพิพาท หรือตัวคู่ความเองกับประเทศสิงคโปร์ อันทำให้ศาลสิงคโปร์เป็นศาลที่มีความเหมาะสมแล้วในการที่จะดำเนินการพิจารณาข้อพิพาท

เมื่อพิจารณาจากหลักการพิจารณาเขตอำนาจของศาลทั้งสี่ประเทศ จะมีหลักการที่

คล้ายคลึงกันประการหนึ่งคือ แม้ว่ามูลคดีที่เกิดขึ้น จะไม่ได้เกิดภายในเขตอำนาจพิจารณาพิพากษา ของศาลแต่หากมีข้อเท็จจริงปรากฏว่า การกระทำ ละเมิดนั้นๆ ก่อให้เกิดผลกระทบภายในเขตอำนาจ

ศาลแล้ว ศาลนั้นก็จะมีอำนาจพิจารณาพิพากษาได้ โดยถือว่ามูลคดีได้เข้ามาเกิดภายในเขตอำนาจศาล แล้ว

ความผิด	ศาลที่มีเขตอำนาจ
ละเมิดเครื่องหมายการค้า	1.1 ศาลแห่งท้องที่ที่ผู้ขอจดทะเบียนโดเมนอันเป็นการละเมิดนั้นยื่นขอจดทะเบียน 1.2 ศาลแห่งท้องที่ที่ผู้กระทำละเมิดป้อนข้อมูลเข้าสู่ระบบอินเทอร์เน็ต 1.3 ศาลแห่งท้องที่อันเป็นสถานที่ตั้งของคอมพิวเตอร์แม่ข่ายที่ผู้กระทำ ความผิดใช้เชื่อมต่อกับระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต 1.4 ศาลแห่งท้องที่ที่ผู้เสียหายเปิดหน้าจอคอมพิวเตอร์แล้วพบว่าชื่อ โดเมนของตนถูกทำให้เกิดลักษณะที่เรียกว่า "ความเป็นไปได้ที่ทำให้เกิด ความสับสน" (Likelihood of confusion)

เขตอำนาจศาลไทยเหนือการละเมิดเครื่องหมายการค้าในอินเทอร์เน็ต

เมื่อพิจารณาถึงพระราชบัญญัติจัดตั้งศาล ทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ และวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศแล้วจะเห็นได้ว่า กฎหมาย ฉบับนี้หาได้กล่าวถึงเขตอำนาจศาลว่าต้องเป็น ศาลที่จำเลยมีภูมิลำเนาหรือมูลคดี (อุตม เฟื่อง พุง, 2541) เกิดหรือไม่ คำว่า "กระบวนพิจารณา" ในมาตรา 26 ของกฎหมายฉบับนี้จึงน่าจะหมายถึง "การกระทำใดๆ ตามที่บัญญัติไว้ในประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งอันเกี่ยวด้วย คดี...." ด้วยเหตุนี้หากจำเลยหรือมูลคดีเกิดขึ้นใน เขตอำนาจศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้า ระหว่างประเทศกลางหรือภาคแล้วแต่กรณีโจทก์ ก็สามารถนำคดีขึ้นสู่ศาลดังกล่าวได้ โดยอาศัย ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเรื่องเขต อำนาจศาลมาใช้บังคับโดยอนุโลมนั่นเอง

ต่อมาจะเป็นการพิจารณาเกี่ยวกับ ภูมิลำเนาและมูลคดีในการละเมิดเครื่องหมาย การค้าในอินเทอร์เน็ต โดยพิจารณาตามหลัก กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งซึ่งผู้วิจัยได้ วิเคราะห์ลักษณะของการละเมิดโดยหากพิจารณา

ตามหลักภูมิลำเนาของจำเลย เนื่องจากการเข้า ใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในปัจจุบัน ไม่ว่าผู้ ใช้บริการจะอยู่ในสถานที่ใดก็สามารถเข้าใช้ระบบ เครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ การค้นหากูมิลำเนาของ จำเลยจึงทำได้ยากลำบากมากขึ้น แต่ในส่วนของ หลักมูลคดีนั้นสามารถพิจารณาถึงศาลที่มีเขต อำนาจได้ตามตารางดังนี้

สรุปและอธิบายผล

ในการแก้ปัญหาเรื่องเขตอำนาจศาลไทย ในอินเทอร์เน็ตนี้ ผู้วิจัยขอเสนอให้ใช้การขยายเขต อำนาจศาล (Long – Arm Jurisdiction)ตามรูปแบบ ของ

ประเทศสหรัฐอเมริกา เนื่องจากการ ขยายเขตอำนาจศาลที่ปรากฏตามมาตรา 4 ตรี อันกำหนดหลักเกณฑ์ไว้ในกรณีฟ้องอื่นที่ไม่ใช่คดี เกี่ยวด้วยอสังหาริมทรัพย์ตามมาตรา 4 ทวิ แม้ จำเลยจะมีได้มีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักร แต่ โจทก์เป็นคนสัญชาติไทยหรือมีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักร โจทก์ก็สามารถใช้สิทธิยื่นฟ้องจำเลยผู้มี

ภูมิสำเนาอยู่นอกราชอาณาจักรได้ โดยเลือกที่จะยื่นฟ้องต่อศาลแพ่งหรือศาลที่โจทก์มีภูมิสำเนาอยู่ในเขตศาลก็ได้ เป็นต้น โดยการขยายเขตอำนาจศาลดังกล่าวเน้นไปที่ความสัมพันธ์ระหว่างโจทก์และราชอาณาจักรไทยมากกว่าความสัมพันธ์ระหว่างจำเลยและเขตอำนาจศาล ทำให้ส่งผลเสียในทางปฏิบัติกล่าวคือไม่ได้รับการยอมรับในต่างประเทศ ดังจะเห็นได้จากการที่อนุสัญญาบรัสเซลส์ ค.ศ. 1768 มาตรา 3 วรรค 2 และอนุสัญญาลูกาโน ค.ศ. 1988 มาตรา 3 วรรค 2 ก็ได้ปฏิเสธการใช้ภูมิสำเนาโจทก์ในฐานะจุดเกาะเกี่ยว ดังนั้นจึงมีความน่าจะเป็นไปได้ว่าหากมีคำพิพากษาโดยศาลไทยที่อาศัยเกณฑ์เรื่องเขตอำนาจศาลโดยใช้ภูมิสำเนาของโจทก์ในฐานะที่เป็นจุดเกาะเกี่ยวตามมาตรา 4 ตรี อาจจะได้รับ การปฏิเสธโดยศาลของต่างประเทศที่ได้รับคำร้องขอให้ทำการยอมรับและบังคับตามคำพิพากษา

อย่างไรก็ตามแต่ การใช้ภูมิสำเนาโจทก์มาเป็นเกณฑ์ในการกำหนดเขตอำนาจศาลก็อาจเหมาะสมที่จะเป็นเกณฑ์ในการกำหนดในบางเรื่องเท่านั้น เช่น คดีเกี่ยวกับการเรียกร้องค่าอุปการะเลี้ยงดู เป็นต้น

เพราะฉะนั้นแล้ว ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนวทางในการตีความหลักมูลคดีเกิด เพื่อให้ศาลไทยมีเขตอำนาจครอบคลุมไปถึงจำเลยที่ไม่ได้ปรากฏถิ่นที่อยู่ภายในรัฐและเป็นการกระทำความละเมิดที่ไม่ได้ปรากฏว่ามูลคดีได้เกิดภายในท้องที่ของศาลนั้น โดยการนำหลักเกณฑ์ของการขยายเขตอำนาจศาลของประเทศสหรัฐอเมริกาเพื่อขยายเขตอำนาจศาลออกไป กล่าวคือเป็นไปตามหลักของการติดต่อเกี่ยวข้อกันเป็นอย่างน้อย ทั้งนี้การนำหลักเกณฑ์ข้างต้นมาปรับใช้กับระบบกฎหมายไทยอาจไม่มีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการแก้กฎหมายแต่อย่างใด

เอกสารอ้างอิง

- อุดม เฟื่องฟุ้ง. (2541). *คำอธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค 1*. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดจิรัชการพิมพ์.
- Civil Aeronautics Administration v Singapore Airlines Ltd 1 SLR 570 (2004)
- Ferrara , Lichtenstein , Reder , August and Schaino. (2001). *Cyber Law Text and Cases* Cincinnati, Ohio: West/Thomson Learning, 2001.
- UEJF et Licra cl Yahoo! Inc. et Yahoo France, TGI Paris, Référé, May 5, 2000 ; Americale des déportés d'Auschwitz et MRAP cl Yahoo! Inc.,TGI de Paris,17é ch. De la Presse,February 26,2002; Americale des déportés d'Auschwitz et MRAP cl Yahoo! Inc, Cour d'Appel de Paris,11é ch., sect.A.March17, 2004.
- UEJF et Licra cl Yahoo! Inc. et Yahoo France, TGI Paris, Référé, May 22, 2000.